

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕТО НА РЕГУЛАТИВАТА

Назив на министерство:	Министерство за правда
Назив на предлогот на закон:	Предлог на Закон за парничната постапка
Одговорно лице и контакт информации:	Радица Лазаревска Геровска 3 116-493 лок.252
Вид на Извештај:	☐ Нацрт ☒ Предлог
Обврската за подготовка на предлогот на закон произлегува од:	☐ Годишна програма за работа на Владата на Република Северна Македонија ☐ НПАА ☐ Заклучок на Владата на Република Северна Македонија ☒ Друго – Старегија за реформа на правосудниот сектор 2017-2022
Поврзаност со Директивите на ЕУ:	
Дали нацрт извештајот содржи информации согласно прописите кои се однесуваат на класифицираните информации:	☐ Да ☒ Не
Датум на објавување на нацрт Извештајот на ЕНЕР:	28.09.2020
Датум на доставување на нацрт Извештајот до Министерството за информатичко општество и администрација:	20.10.2020
Датум на добивање на мислењето од Министерството за информатичко општество и администрација:	04.11.2020
Рок за доставување на предлогот на закон до Генералниот секретаријат	март 2021 година

1. Опис на состојбите во областа и дефинирање на проблемот

1.1 Опис на состојбите

Со Законот за парничната постапка од 2005 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/2005, 110/2008, 83/2009, 116/2010 и 124/2015), како дел од Стратегијата за реформа на правосудниот систем од 2004 година, беше извршено јасно позиционирање на судот од една страна, и на странките во постапката од друга страна. Подготвителното рочиште стана задолжителен елемент на постапката, така што успехот во спорот, во голем дел зависеше од сериозноста на странките во аргументирањето на своите барања. Во функција на натамошното јакнење на начелото на материјална вистина во парничната постапка, вештачењето и увидот добиваја истоветен третман, со сите други докази, кои ги предлагаат странките. Исто така, беше напуштен системот за диктирање на записници од рочиштата, беше воведена електронска достава преку електронско сандаче и се осовремени работата на судските органи, а следејќи ги компаративните искуства и современите европски стандарди за обезбедување на заштита и остварување на правата на странките во постапката, и забрзувањена постапката, а во законот се вовеле и примената на медијацијата. Законот делумно беше изменет во 2011 година и 2015 година, во делот на задолжителното вештачење, електронската достава, обезбедувањето на документи и докази од другата страна или третите лица, роковите и рочиштата, што генерираше неусогласеност со други поврзани закони. Практичната примена на новите одредби, особено оние кои се однесуваат на вкрстеното испрашување, задолжителното вештачење со поднесување на самата тужба, екстремно сложениот систем на електронска достава, и слично, укажаа на низа бројни проблеми во примената на законот од страна на судовите, но и на учесниците во постапката (странки, адвокати и слично) поради што се наметна потребата од понатамошна надградба на законските решенија, во насока на воспоставување на посоодветни законски механизми, со кои ќе се обезбеди побрзо и поефикасно постапување на судовите во споровите за заштита на основните права и обврски на човекот и граѓанинот во личните, семејните, работните, трговските, имотните и другите граѓанскоправни односи, а со што ќе се обезбедат правни претпоставки за почитување на начелото на судење во разумен рок и поголема правна сигурност.

1.2 Причини за проблемите кои се предмет на разгледување

Причини за Предлог на Законот за парничната постапка е потребата од подобрување и доуредување на законските одредби и во насока на надминување на констатираните слабости и поголема применливост на законот како и усогласување на законот со другите закони.

2. Цели на предлог регулативата

Целта на Предлог Законот за парничната постапка е да се уредат прашањата кои создаваа проблеми во примената на законот (само некои од нив: вештачењето, доставата, забрзување на постапката во споровите од мала вредност и др.), а беа констатирани од сите засегнати страни (судови, адвокати, државни органи и сл), некои од нив нотирани и во забелешките на Светска банка преку извештајот на „Doing bussines 2020“, со што ќе се влијае на унапредување на парничната постапка кон успешно и ефикасно остварувањето на правата и интересите на сите учесници во постапката и ќе се изврши прецизирање и усогласување на одредбите од Законот за парничната

постапка со другите поврзани закони, а со тоа воспоставување стабилен граѓанско-правен систем преку пополнување на постоечките правни празнини и негово усогласување со европските стандарди и современите општествени текови посебно во заштитата на колективните интереси и права на граѓаните .

3. Можни решенија (опции)

3.1 Опис на решението „не прави ништо“

Доколку не се донесе Предлог Законот за парничната постапка остануваат неуредените и спорни прашања кои создаваат големи проблеми во практичната примена на законот во одредени негови делови и нему поврзани закони.

Ќе останат ненадминати констатираните проблеми со обезбедувањето на документи/докази од другата страна или трето лице, проблемите во примената на одредбите кои ги регулираат споровите од мала вредност како и вештачењето, а воедно ќе останат ненадминати и проблемите кои постојат при примената на одредбите од другите глави на законот, а во кои е забележана можност за подобрување и доуредување.

3.2 Опис на можните решенија (опции) за решавање на проблемот

Донесување на Предлог Закон за парничната постапка е опција за решавање на проблемот бидејќи се врши подобрување на одредбите и доуредување на прашањата кои создаваат проблем во примената на законот.

4. Проценка на влијанијата на регулативата

Можни позитивни и негативни влијанија од секоја од опциите:

4.1 Економски влијанија -да

Со одредбите од законот се предвидува странката –правно лице да може да биде застапувана од лице дипломиран правник со положен правосуден испит со што остава простор фирмите да бидат застапувани од нивни вработени во правните служби што значи нивна заштета на финансиски средства од дополнителни трошоци за правни услуги.

Електронската достава како еден од видовите на достава ќе придонесе за побрз и поекономичен начин на достава на секаков вид писмена до странките.

4.2 Фискални влијанија –Не.

4.3 Социјални влијанија –да

Со повикувањето и усогласувањето со одредбите од Законот за бесплатна правна помош се овозможува и лицата кои немаат финансиски средства да можат да ги остваруваат своите права во парничната постапка на ефикасен начин.

4.4 Влијанија врз животната средина –Не.

4.5 Административни влијанија и трошоци

а) трошоци за спроведување

- Не

б) трошоци за почитување на регулативата
– Не.

5. Консултации

5.1 Засегнати страни и начин на вклучување

Во подготовката на Предлог законот за парничната постапка беа вклучени универзитетски професори, претставници на основните, апелационите и Врховниот суд на РСМ, претставници на Адвокатката и Нотарската комора како и Комората на извршители на РСМ, Комората на медијатори на РСМ, претставници на Стопанска комора на РСМ, претставници на државни органи (Министерство за правда, Министерство за економија, Државно правобранителство), претставници од Секретаријатот за европски прашања како и невладини граѓански организации преку учество на состаноци на работната група и преку размена на материјали, предлози и мислења.

5.2 Преглед на добиените и вградените мислења

Предлог Законот е резултат на работата на интердисциплинарната работна група составена од претставници на науката, судството од сите инстанци, стопанството, невладиниот сектор, претставници на Адвокатската, Нотарската и Комората на извршители, како и на релевантните државни органи, но и на обемната јавна дебата која се одвиваше на темелот на Нацрт законот, објавен на ЕНЕР во септември 2020 година. Пристигнаа неколку стотини коментари преку ЕНЕР-от, мејлови и дописи до Министерството за правда, при што работната група му посвети детално внимание на секој поединечен коментар, и изготви материјал со нејзин став на секој поединечен коментар, во поглед на тоа дали истиот се прифаќа или одбива и зошто. Материјалот е јавно објавен на веб страната на Министерството за правда, со цел истиот да биде достапен на јавноста, и да се сфати целта на предложеното законско решение.

За предлог законот беше одржана и широка јавна расправа на 9 март 2021, беа поканети членовите на работната група која го подготвуваше Предлог Законот, сите парламентарни политички партии, професионалните комори, Судскиот совет, судовите од сите инстанци во Републиката, невладиниот сектор, претставници на РГ за дигитализација во правосудството и останати. Кон поканата беше доставен и текстот на Предлог Законот за парничната постапка, со цел истиот да биде анализиран од страна на учесниците и соодветно коментиран. Со одредени ситни укажувања од страна на учесниците, донесувањето на Законот беше поддрavano. По јавната расправа Работната група на 16.03.2021 ја одржа својата последна средна на кој беа анализирани предлозите истакнати на јавната расправа.

5.3 Мислењата кои не биле земени предвид и зошто

Мислењата кои не беа земени во предвид исто така се составен дел на изготвениот материјал, детално се образложени со причини за нивното одбивање кој е јавно објавен на веб страната на Министерството за правда.

6. Заклучоци и препорачано решение

6.1 Споредбен преглед на позитивните и негативните влијанија на можните решенија (опции)

Со усвојувањето на Предлог Законот за парничната постапка ќе се надминат констатираните слабости и ќе се подобрат законските одредби во насока на нивна поголема применливост, со што ќе се создаде функционална и ефикасна парнична постапка во Република Северна Македонија и ќе се постигне усогласеност со другите поврзани закони.

6.2 Ризици во спроведувањето и примената на секое од можните решенија

(опции)

Доколку не се прифати Предлог Законот за парничната постапка постои ризик да не се надминат проблемите при примената на законот во пракса, одредени прашања да останат неуредени и законот да остане неусогласен со другите поврзани закони. Ќе останат ненадминати констатираните проблеми со обезбедувањето на документи/докази од другата страна или трето лице, проблемите во примената на одредбите кои ги регулираат споровите од мала вредност како и вештачењето, а воедно ќе останат ненадминати и проблемите кои постојат при примената на одредбите од другите глави на законот, а во кои е забележана можност за подобрување и доуредување.

6.3 Препорачано решение со образложение

Се препорачува да се усвои Предлог Законот за парничната постапка.

7. Спроведување на препорачаното решение

7.1 Потреба од менување на закони и подзаконска регулатива во областа или други сродни области

Судски деловник (во однос на електронската достава)

7.2 Потребни подзаконски акти и рок за нивно донесување.

Правилник за надоместокот на трошоците на парничната постапка што ќе настанат пред судовите во Република Северна Македонија

7.3 Органи на државната управа, државни органи и други органи надлежни за Спроведување

Министерство за правда, судови, адвокати, нотари

7.4 Активности за обезбедување на ефикасно спроведување на предлогот на Закон /

8. Следење и евалуација

8.1 Начин на следење на спроведувањето

Спроведувањето на законот ќе го следи Министерството за правда.

8.2 Евалуација на ефектите од предлогот на закон и рокови

Евалуацијата ќе се врши по пат на собирање и анализа на податоците за работата на судовите на годишно ниво.

Изјава од министерот

Врз основа на резултатите од анализите прикажани во Извештајот за проценка на влијанието на регулативата сметам дека препорачаното решение (опција) претставува најдобар начин за решавање на проблемот и постигнување на очекуваните ефекти на најекономичен начин.

Датум: 18. 03. 2021

